





**ВАЛЕНТИНА ПОТАПОВА:**  
«БАТЬКИ З КРИМУ ГОТОВІ ВІДДАВАТИ  
НА НАВЧАННЯ В УКРАЇНУ ДІТЕЙ  
З ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ»  2



**ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ГОЛОВИ**  
КРИМСЬКОЇ ФІЛІЇ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ  
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА П. ВОЛЬВАЧА ДО МІНІСТРА  
КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ЄВГЕНА НИЩУКА  4



**КРИМСЬКА**  
**СВІТЛИЦЯ**

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА  
УКРАЇНСЬКА  
ГАЗЕТА

№ 04  
2016

[www.svitlytsia.in.ua](http://www.svitlytsia.in.ua)

# УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В КРИМУ: ТИХА БОРОТЬБА ЗА ІСНУВАННЯ

**ЦЕРКВА**



Завдяки правлячому архієреєві Кримської єпархії Української православної церкви Київського патріархату, архієпископу Сімферопольському і Кримському Климентові Україна і світ знають про ті проблеми, які церква відчуває у Криму. Проте з Кримського півострова не чути голосу Української греко-католицької церкви, громадам якої у Криму також доводиться нелегко.

**СЕРГІЙ КОНАШЕВИЧ**

У середині червня 2016 року з'явилося повідомлення про те, що громада УГКЦ у Євпаторії залишилася без приміщення, в якому проходилися богослужіння. Кілька років поспіль, і навіть протягом майже двох років після подій 2014 року, тимчасова капличка розташовувалася в приміщенні бібліотеки центральної курортної поліклініки на набережній Горького. На початку літа 2016 року стало відомо, що орендодавці не продовжили угоду з громадою. Подібним чином без богослужбових приміщень залишилися громади Кримської єпархії Української православної церкви Київського патріархату: переважно це відбувалося через тиск представників російських спецслужб на орендодавців.

 3

**ВСТУПНА КАМПАНІЯ-2016:**

**ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ КРИМЧАНАМ**



**6**



## ІНТЕРВ'Ю

Набирає обертів вступна кампанія-2016. Ми вже неодноразово висвітлювали на своїх шпальтах цьогорічні новації її проведення, особливо для кримчан. Сьогодні увазі наших читачів ми пропонуємо інтерв'ю з Валентиною Потаповою, координатором освітніх програм Центру громадянської просвіти «Альменда», в якому поговоримо і про вступну кампанію, і, власне, про перспективи української освіти для кримчан загалом.

– Останній місяць ми спостерігаємо певні позитивні зрушення у бажанні держави сприяти кримським випускникам, які обирають навчання на материку: це і додаткова сесія ЗНО, і можливість вступати за результатами іспитів, створено освітні центри «Крим – Україна». Ви постійно тримаєте руку на пульсі, адже спілкуєтесь з дітьми та їхніми батьками. З якими проблемами стикнулись діти та їхні батьки у цю вступну кампанію? Як можна їх вирішити?

– Ми дійсно зараз дуже активно спілкуємось із тією стороною (*Кримом – ред.*), оскільки люди телефонують звідти або ж батьки, які виїжджають сюди, знаходять наші телефони й озвучують ті проблеми, які виникають. На сьогодні ми маємо дві великі проблеми – поперше, інформаційну, адже інформація доходить не дуже добре, звісно, для цього є певні причини...

Друга проблема, і ми не знаємо, як її вирішити, – це ситуація, яка склалась протягом цих двох років через відсутність стратегії реінтеграції Криму, а ми з вами всі добре розуміємо, що освіта – це одна зі сфер, де реінтеграція можлива вже сьогодні, і це пов'язано з відсутністю у випускників



## ВАЛЕНТИНА ПОТАПОВА: «БАТЬКИ З КРИМУ ГОТОВІ ВІДДАВАТИ НА НАВЧАННЯ В УКРАЇНУ ДІТЕЙ З ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ»

українських паспортів. Адже український паспорт неможливо отримати за електронною заявою, для отримання паспорта необхідно виїжджати. Більш того, паспорти нового зразка вимагають виїзду з Криму дитини особисто....

Дітей українські прикордонники з Криму випускають без паспортів, але ж дітям вже тут, на материку, потрібно зробити свій паспорт фактично за один день, і тут вони стикаються з проблемою, де їм розміститися та за які гроші жити... І коли вони приходять у паспортний стіл, де «не чекають» на кримчан, то ця процедура може затягнутися на тиждень. Більш того, дитина неповнолітня, тому з нею повинні їхати дорослі.... І таких звернень у нас безліч, що з цим робити, ми не знаємо. Це – чергове завдання для нашої держави, яке поки ніяк не вирішується.

– Тим не менш проблеми, які існують наразі у вступників, можна вирішити. Принаймні МОН не

відмовляється від підтримки і в принципі адекватно реагує на виклики сьогодення. А от чи є перспективи для дітей, які будуть випускниками через 3-5 років: одні з них трохи вчилися за Україною, а інші вже пішли до школи після 2014 року. На вашу думку, чи будуть ці діти прагнути отримати український атестат? Чи можемо ми їм сьогодні щось запропонувати?

– Насправді все залежить від того, як пройде вступна кампанія цього року. Ми повинні максимально допомогти всім дітям...

На жаль, за останні два роки позитивний імідж України у цьому напрямку був не на висоті, але з приходом Лілії Гриневич (*міністра освіти – ред.*) ми набираємо обертів...

З якою проблемою діти стикатимуться у 2017 році? З дуже великою.

Цього року в кримських школах випускаються діти, в яких є атестат про базову середню освіту (*9 клас – ред.*) українського зразка...

«ПЕРЕВЕСТИСЯ З КРИМСЬКОГО ВИШУ НА МАТЕРИК ЗАРАЗ МОЖНА. З'ЯВИВСЯ НОВИЙ ПОРЯДОК «ВИЗНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАНЬ ТА ПЕРІОДІВ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ». ЦЕЙ ПОРЯДОК ДОЗВОЛЯЄ ПЕРЕВОДИТИСЯ З БУДЬ-ЯКОГО КУРСУ КРИМСЬКОГО ВИШУ»

часно у двох школах: у тій, яка знаходиться в Криму, і тій, до якої вона прикріпилася на материку, – це приблизно 112 годин навчання на тиждень, таке навантаження не може витримати жодна людина...

Кримські батьки готові віддавати своїх дітей на навчання в Україну. У мене навіть є звернення від батьків, дитина яких зараз навчається у другому класі. Вони готові вже сьогодні прикріпитися до дистанційної освіти... Але батьки таких маленьких дітей звернули мою увагу на те, що дистанційне навчання може призвести до Інтернет-залежності. Тому вони мріють про те, щоб сьогодні для дистанційної освіти знайшли й інші форми, які будуть цікавими, доступними для сприйняття дітей у такому віці...

Ті продукти дистанційної освіти, які з'являються сьогодні, вони не цікаві – це просто запис звичайного уроку вчителя, який потім викладається в Інтернет. Це дивитися не будуть. Повинна з'явитися нова форма.

– Деякі кримчани, наприклад, цікавляться, як перевести дитину з кримського коледжу на материк. Такі ж запитання виникають і у тих, хто навчається там у вишах. Чи є алгоритм, чи є можливість і як це робити?

– Перевестися з кримського вишу на материк зараз можна. З'явився новий порядок «Визнання кваліфікації результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти». Цей Порядок дозволяє переводитися з будь-якого курсу кримського вишу. Період навчання, який був до 2014 року, визнається в повному обсязі. Все, що було після, також визнається... Дитина, яка навчається в Криму, наприклад, на третьому курсі, виїжджає сюди і зараховується на той же курс. Але для цього треба заповнити освітню декларацію, де з усіх предметів, які вивчалися в Криму, ставиться: «зараховано». Необхідно буде тільки перездати 30 кредитів, з якими визначається вище, і продовжуйте собі спокійно навчатися.

У чому тут є труднощі: коли дитина переводиться на випускний курс, тут є свої певні складності. А інша проблема – це те, що перевестися можна тільки на ті предмети, які не містять ідеологічної складової. За цим Порядком не можна переводитися на такі спеціальності, як історія, право, інформаційна безпека та військова справа. І це абсолютно зрозуміло.

РОЗМОВЛЯЛА  
ОЛЕКСАНДРА  
НЕЗВАННА

«СЬОГОДНІ МИ МАЄМО ДВІ ВЕЛИКІ ПРОБЛЕМИ – ПО-ПЕРШЕ, ІНФОРМАЦІЙНУ, АДЖЕ ІНФОРМАЦІЯ ДОХОДИТЬ НЕ ДУЖЕ ДОБРЕ, ЗВІСНО, ДЛЯ ЦЬОГО Є ПЕВНІ ПРИЧИНИ... ДРУГА ПРОБЛЕМА, І МИ НЕ ЗНАЄМО ЯК ЇЇ ВИРІШИТИ, – ЦЕ СИТУАЦІЯ, ЯКА СКЛАЛАСЬ ПРОТЯГОМ ЦИХ ДВОХ РОКІВ ЧЕРЕЗ ВІДСУТНІСТЬ СТРАТЕГІЇ РЕІНТЕГРАЦІЇ КРИМУ...»

# УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В КРИМУ: ТИХА БОРОТЬБА ЗА ІСНУВАННЯ

## ЦЕРКВА



Настоятель євпаторійської парафії УГКЦ отець Богдан Костецький разом з іншими кримськими священиками залишив півострів під час подій 2014-го, але згодом, єдиний з них, повернувся на місце служіння.

У червні 2016 року повідомлялося, що він вже давно залишив місто, виїхавши за кордон. Про перспективи його повернення не було відомо. На богослужіннях отця Богдана заступав ієромонах, який служив у Керчі, проте він також виїхав з півострова. Після цього богослужіння для євпаторійської громади проводив священик з материкової України.

Проблема ротації священиків українських церков у Криму порушувалася у доповіді Комісії США з міжнародної релігійної свободи (USCIRF) «Про стан релігійної свободи в Росії і в Криму за період з 1 лютого 2015 до 1 березня 2016 року». Відсутність легального статусу у кримських структур УГКЦ, за спостереженнями експертів, створює численні складнощі для її священиків, які не є кримчанами: вони можуть служити на півострові не більше, ніж три місяці, після чого мають виїжджати на місяць і повертатися знову. Інша проблема вбачається у вимогах ро-



сійської влади щодо того, щоб усі кримські релігійні об'єднання, які мали реєстрацію в Україні, до 1 січня 2016 року пройшли перереєстрацію відповідно до суворіших російських правил. Зрештою, з понад тисячі релігійних громад, що мали законний статус за українським законодавством, перереєстровано було тільки близько 400, серед них і нечисленні громади УГКЦ. За наявною інформацією, у 2015 році

були спроби зареєструвати кримську структуру УГКЦ за російськими правилами, однак документи кілька разів повертали на доопрацювання через граматичні помилки. Один з кримських греко-католицьких священиків навесні 2016 року повідомляв, що громади у Криму можуть існувати легально до 16 березня 2016 року за «українськими» документами, однак процес перереєстрації є неминучим через пер-

спективу ліквідації громад і позбавлення культових споруд.

Відомо, що зусиллями греко-католицької громади Євпаторії кілька років споруджувався храм на з неймовірними зусиллями отриманій для цієї мети ділянці. Однак роботи фактично завмерли після подій 2014 року: основною причиною став брак коштів і робочої сили. Аналогічна ситуація спостерігається і з будівництвом храму в Севастополі.

## ДОВІДКА

### КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В КРИМУ

до подій 2014 року була представлена 13 парохіями латинського обряду, що входили до дієцезії Одеси-Сімферополя, а також двома парохіями візантійського обряду.

Станом на початок 2014 року ці 13 католицьких парафій латинського обряду існували у Севастополі, Ялті, Сімферополі, Алушті, Феодосії, Євпаторії, Джанкої, Керчі, у селах Лобанове та Ярке Джанкойського району, Литвиненкове та Олександрівка Красногвардійського району та Кольчугіно Сімферопольського району. Територія Криму входить до складу Одесько-Сімферопольської єпархії, яку очолює єпископ Броніслав Бернацький. У парафіях Криму на постійній основі працювали 10 священиків, настоятель севастопольської парафії Св. Климента обіймав посаду вікарія Одеського та Сімферопольського єпископа і входив до складу консультативної ради при Республіканському комітеті Криму у справах релігій. В Ялті та Севастополі досі існують парафії візантійського обряду Української греко-католицької церкви.

## В ЯЛТІ ВІДЗНАЧИЛИ П'ЯТИЛІТТЯ З НАГОДИ ОСВЯЧЕННЯ ХРАМУ

### ЮВІЛЕЇ

#### Д-Н ПЕТРО ТОКАЧ

20 червня в м. Ялта (сміт Відрадне) в Криму відбулися святкування п'ятирічного ювілею освячення храму Пресвятої Трійці. На свято приїхали паломники із Севастополя та Сімферополя.

Спільна молитва розпочалася Великою утреною та продовжилася Божественною Літургією, яку служив адміністратор паломницького центру Одеського та Кримського екзархатів о. Григорій Палига, ЧНІ, із дияконом Петром Токачем.



З нагоди п'ятирічного ювілею свої вітання і пастирські послання надіслали: владика Михайло (Бубній), Екзарх Одеський та Адміністратор Кримського екзар-

хату; владика Богдан (Дзюрах), Секретар Синоду Єпископів УГКЦ (головний святий храм Пресвятої Трійці у смт Відрадне у 2011 р. Б.); владика Василь (Івасюк), Єпарх Коломийсько-Чернівецький (Екзарх Одесько-Кримський до 2011 р. Б.).

Святу Літургію своїм співом прикрасили сестри Згромадження сестер святого Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії: с. Миколая Бубен, с. Василія Дільна та настоятелька згромадження с. Єлисавета Бігун, яка перебуває в Криму з візитацією.

Завдяки старанням диякона Петра Токача жителі Криму мали унікальну можливість вшанувати мощі Верховного апостола Петра.

Після Літургії відбулося освячення води та мирування присутніх. Люди, виходячи з храму, вітали одне одного та ділилися своїми враженнями.

Святкування п'ятого річчя освячення першого в Криму греко-католицького храму закінчилося трапезою і спілкуванням мирян та священнослужителів.

# ВІДКРИТИЙ ЛИСТ КРИМСЬКОЇ ФІЛІЇ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ДО МІНІСТРА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ЄВГЕНА НИЩУКА

## ПРОШУ СЛОВА!

Кримська філія Наукового товариства імені Тараса Шевченка звернулася до міністра культури України Євгена Нищука з проханням посприяти вшануванню на належному рівні найважливіших дат української історії та поверненню із забуття імен та творчого доробку найвидатніших її особистостей. Особливу увагу автори листа приділили родині Симиренків.

## ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО МІНІСТРА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ЄВГЕНА НИЩУКА

Вельмишановний пане міністре!

Сподіваюся, що ми висловимо думку більшості українських патріотів, особливо когорти тих людей, які боролися за самостійність України ще у часи радянського тоталітаризму та зробили посильний внесок у будівництво Української держави за 25 років її незалежності.

Важливим чинником державотворення є відродження національної історичної пам'яті, знищеної російськими колонізаторами упродовж кількох століть нашої бездержавності.

Найбільш дієвим важелем відновлення історичної пам'яті нації є вшанування найважливіших, і не лише героїчних, але й трагічних дат нашої історії, повернення із забуття імен та творчого доробку найвидатніших її особистостей. Особливої шани заслуговують діячі з різних сфер людської діяльності, які уславили Україну та віддали за неї свої життя.

За півстоліття копіткої праці та боротьби з успадкованим ще від царської Росії та радянської доби безсмертним неукраїнським чиновництвом нам та групі ентузіастів вдалося повернути в національну історію славетну родину Симиренків. Про її жертвну подвижницьку діяльність сьогодні добре знає кожен школяр. Іменем всесвітньо відомого учено-садівника та помолога Л. П. Симиренка за наполяганням громадськості названо його колишній Помологічний розсадник, а нині – Інститут помології НАН України у Городищенському районі Черкаської області. Там діє і Музей родини Симиренків, який нещодавно відзначив своє 45-ліття.

За роки нашої постійної боротьби з чиновництвом ми відродили сплюндровану родинну церкву в садибі Платонів хутір під Городищем. Її 1859 року відвідував Тарас Шевченко. Там же упродовж кількох років працював і мешкав Павло Чубин-



Левко Симиренко з дітьми, 1910-ті рр. Зліва направо: Платон Львович (1888-1952), Володимир Львович, Левко Платонович, Тетяна Львівна (1887-1973)



Левко Симиренко

ський та багато інших видатних діячів культури. Платонів хутір Яхненків та село Сидорівка у Корсунь-Шевченківському районі – це колыска славетної родини Симиренків та Яхненків. Вона дала світу кілька видатних поколінь діячів у різних сферах людської діяльності: економіці, цукровій та машинобудівній промисловості, кораблебудуванні, меценатстві та науці.

З них належним чином нам вдалося повернути лише одного зі славетного роду Симиренків – всесвітньо відомого українського вченого-садівника та помолога Левка Симиренка. За цей час в Україні вийшла друком тритомна капітальна праця вченого «Помологія». Вона витримала два видання

і стала гордістю української науки. Видано й перевидано перший та другий томи фундаментального «Кримського промислового плодівництва». У радянські часи вона була вилучена з книгозбірень і знищена.

В останнє десятиліття ми здійснили видання ще кількох забутих, актуальних для сучасного садівництва праць ученого «Місцеві стародавні сорти плодів культур Криму» та «Витоки промислового садівництва». З нашої ініціативи, підтримуваної науковою громадськістю, запроваджена державна академічна премія імені Л. П. Симиренка НАН України у галузі садівництва, проведено цілу низку всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій.

Проте, незважаючи на наші численні звернення до владних структур, навіть через 60 років після реабілітації родини Симиренків чиниться шалений спротив поверненню із забуття інших представників цього славетного роду: Федора, Платона, Володимира, Тетяни, Олеса Симиренків. Упродовж лише 2015 року непоміченими виявилися визначні ювілейні дати основоположників та найбільш яскравих представників симиренківського роду: Федора (225 років), Платона (195), Василя (180), Левка (160) – річниця від дня народження.

Ще на початку 2016 року ми написали листа до Верховної Ради та Кабінету Міністрів України про відзначення на державному рівні у грудні цього року 125-літнього ювілею знищеного в 1938 році тоталітарним режимом видатного українського ученого-садівника і помолога, професора Володимира Симиренка. Проте урядові



Володимир Симиренко

структури відмовили в нашому клопотанні, мотивуючи це тим, що офіційно зазначена дата не є ювілейною. П'ять років тому Верховна Рада іншого

скликання з такою самою мотивацією відхилила наше клопотання науковців про вшанування 120-ліття від дня народження Володимира Симиренка.

Водночас парламентарі цього року ухвалюють постанови про відзначення 175-ліття, 125-ліття та 140-ліття інших діячів. Ми нічого не маємо проти вшанування цих особистостей і навіть підтримуємо та схвалюємо такі постанови. Але нас не тільки дивує, але й бентежить якась упередженість та вибірковість. Нам здається, що відповідні комісії Верховної Ради України та урядові структури не дослухаються до голосу громадськості або ігнорують і зневажають громадську думку.

Залишилася також нереалізованою ідея створення на Черкащині історико-культурного заповідника «Родина Симиренків». Зазначена установа не лише зберегла існуючі об'єкти історичної ваги, пов'язані з життям та діяльністю всіх представників видатного роду, але й провадила б дослідницьку роботу, пропагувала їхню величезну спадщину.

Упродовж майже 20 років обласні та районні чиновники від культури відкрито саботують як урядові постанови, так і громадські ініціативи. Стандартно-традиційну відмову ми отримали і цього року.

Шановний пане міністре, Ваша державницька україноцентрична позиція щодо національної культури, Ваше бачення перспектив її подальшого розвитку в європейській Україні вселяють надію на вирішення цих питань за Вашої міністерської каденції.

Ця справа потрібна не лише нам, вона потрібна всій Україні.

З ПОВАГОЮ, **ПЕТРО ВОЛЬВАЧ**,  
АКАДЕМІК УЕАН, ДІЙСНИЙ ЧЛЕН  
НТШ, ЧЛЕН НСПУ, ЛАУРЕАТ ПРЕМІЙ  
ІМЕНІ Л. П. СИМИРЕНКА НАН  
УКРАЇНИ ТА ІМЕНІ ДМИТРА  
НИТЧЕНКА, СИМИРЕНКОЗНАВЕЦЬ;  
**МИКОЛА КОВАЛЬЧУК**,  
ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК  
КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ,  
СИМИРЕНКОЗНАВЕЦЬ

## МИСТЕЦТВО

На початку цього року у столичному Музеї Івана Гончара відбулася презентація проекту «Стежка», який започаткували українські художники. Влітку минулого року вони почали створювати візуальні образи у публічних просторах міст нашої країни, що нагадуватимуть суспільству про Кримський півострів. Так на стінах будівель Вінниці та інженерних спорудах Києва з'явилися спочатку квітчасті візерунки, з яких митці в процесі роботи створювали цілісні художні полотна.

ОЛЕКСАНДР ЛИТВИНЕНКО  
ЄВГЕН БУКЕТ

В основі цих вуличних шедеврів – кримськотатарські орнаменти відомого кераміста Рустема Скібіна, який теж був присутнім на заході.

– Найголовніший аспект полягає в тому, що наш простір заповнюється візуальними символами. Сьогодні, перебуваючи далеко від Криму, ми все одно його бачимо і відчуваємо, – пояснює Рустем.

Художню концепцію розробила режисер проектів агенції «АртПоле» Ольга Михайлюк. Вона передбачає залучення до «Стежки» різних авторів та індивідуальні рішення окремо в кожному з українських міст.

Орнаменти у Києві опрацював польський митець Артур Вабік. Ідея ж «вінницької стежки» заснована на творах Михайла Коцюбинського. Теми, над якими розмірковував письменник сто років тому – земля, традиції, стосунки з людьми іншої віри, набули нового сенсу у художній роботі на фасаді місцевої бібліотеки № 1, зазначили організатори заходу. Вони також розповіли, що у Приазов'ї київський художник Андрій Гуренко восени минулого року завершив роботу над муралом, що присвячений Криму.

У митців «Стежки» є особисті мотиви участі у проекті. Наприклад, Рустем Скібін розповів, що його «стежка» почалася 2014 року, коли він, переїхавши до Києва, потрапив до офісу організації «Крим-SOS» і почув про акцію «Наші гранати мирні». А ідея «стежки» Ольги Михайлюк виникла, коли вона випадково почула розмову двох художників, які спілкувалися на тему орнаментів.



## ЄВРОПЕЙСЬКА СТЕЖКА ДО КРИМУ



## ДОВІДКА

«СТЕЖКА» – ініціатива агенції «АртПоле», покликана підтримувати постійний зв'язок із Кримом. Коли дискусії зайшли у глухий кут, художники знайшли вихід (точніше стежку) – взятися за фарби й створити візуальні нагадування про півострів у публічних просторах різних міст. Відправною точкою стали кримськотатарські орнаменти у виконанні відомого кераміста Рустема Скібіна. На їхній основі Ольга Михайлюк розробила художню концепцію, яка передбачає залучення до проекту різних авторів та індивідуальне рішення в кожному з міст. Проект стартував торік улітку у Києві після того, як ідею стежки підтримали на Спільнокошті. Орнаменти опрацював польський стріт-артист Артур Вабік.

«Кримські стежки» – стрічка Вінсента Муна, незалежного французького режисера, відомого завдяки документальному музичному відео. Із 2009-го він живе в дорозі: експериментуючи з польовими записами, працює самостійно, здійснюючи свої проекти без залучення грошей, тим самим переглядаючи закони кіноіндустрії. 2011 року Вінсент почав роботу над серією короткометражних музичних фільмів «Маленькі планети», які знімає по всьому світові: в Аргентині, Чилі, Камбоджі, Єгипті, Японії, Новій Зеландії, Ісландії, Бразилії тощо.

Режисер побував і в Україні, де зняв кілька відео з «ДахаБрахою», одеськими музикантами, що співають на ідиш, і цілу серію про Крим. Сюжети з півострова склалися в повнометражну картину – про традиційну музику народів Криму: музичний портрет дивовижної землі, де є місце пісням та мелодіям кримських татар, греків, болгар, вірменів, кримчаків. Фільм, що знятий про музику депортованих у часи Другої світової народів, зараз набуває нового звучання.

На завершення заходу з народними музичними творами виступив кримськотатарський гурт «Макам», що діє під керівництвом одного з героїв «Кримських стежок», заслуженого діяча мистецтв України Джемлія Карікова, та танцівники грецького товариства «Енотіта».

ФОТО О. ЛИТВИНЕНКА

– Спочатку народилася ідея, потім розпочався пошук шляхів її втілення, – каже О. Михайлюк. – Насправді ми дуже раді, що ця ідея знайшла підтримку не тільки у наших друзів, а й у багатьох незнайомих людей. У травні минулого року ми запустили цей проект на сайті «Спільнокошт», і люди з різних міст почали фінансово підтримувати його. Ми закупили фарбу, й навіть швидше, ніж сподівалися, розпочали створення першої роботи в Києві.

Учасники проекту мріють своєрідним ланцюжком вуличних арт-об'єктів «об'єднати» різні регіони Європи з Кримом, таким чином розповісти світу про цей мальовничий півострів. У найближчих планах художників – Чернівці, Львів, Варшава, Мюнхен, Париж, Барселона, Лісабон...

Стежка. Цей образ одночасно виник і в проекті агенції «АртПоле», й у фільмі Вінсента Муна без будь-яких спеціальних домовленостей. Можливо, тому, що й українські художники, і французький режисер розповідають про Крим, а отже, про існування непростих й завжди особистих стежок, що здатні вивести з темряви. Завдяки музиці, орнаментам, традиціям і довірі.



# ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО ПОВІДОМЛЯЄ ПРО ПОЧАТОК ВСТУПНОЇ І ПЕРЕВІДНОЇ КАМПАНІЙ

## РОЗ'ЯСНЕННЯ

Приймальна комісія ТНУ починає роботу **з 1 липня** і буде розташована за адресою: **м. Київ, вул. Суворова, 9.**

### Прийомні дні:

понеділок-п'ятниця – з 9.00 до 17.00;  
субота – з 9.00 до 13.00;  
неділя – вихідний.

### Телефон для довідок:

+ 38-098-099-18-91  
crimea.tnu@gmail.com

## ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ АБИТУРІЄНТІВ-КРИМЧАН:

ТНУ імені В.І. Вернадського є уповноваженим вищим навчальним закладом, що має право проводити прийом абітурієнтів для здобуття вищої освіти, які проживають в Криму, за спрощеною системою. Процедура вступу до ТНУ абітурієнтів-кримчан за спрощеною системою регламентується Наказом Міністерства освіти і науки № 560 від 24.05.16 р. «Про затвердження Порядку прийому для здобуття вищої та професійно-технічної освіти осіб, які мешкають в Криму».

## НЕОБХІДНІ ДОКУМЕНТИ:

- Паспорт громадянина України або свідоцтво про народження (свідоцтво про народження можна подавати як неповнолітнім абітурієнтам, так і повнолітнім абітурієнтам, які не мають паспорта громадянина України);
- Фото 3x4 в кількості 4 шт.;
- **Абітурієнт може (але не зобов'язаний) надавати в паперовому вигляді або в форматі цифрових зображень будь-яку наявну в його розпорядженні додаткову інформацію (атестат, додаток до атестата, таблиць, особова справа тощо).**



**Медична довідка не надається.**  
**Абітурієнт може (але не зобов'язаний) надати документ про освіту державного зразка (атестат українського зразка), якщо такий є.**

## АЛГОРИТМ ДІЙ АБИТУРІЄНТА-КРИМЧАНИНА:

- **прибути до Києва на вул. Суворова, 9 (1 поверх);**
- **надати необхідні документи до Приймальної комісії;**
- **спільно з уповноваженим представником Приймальної комісії ТНУ заповнити необхідну документацію;**
- **спільно з уповноваженим представником Приймальної комісії ТНУ прибути до уповноваженого загальноосвітнього навчального закла-**

## ВАЖЛИВО

### ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ КРИМСЬКИХ СТУДЕНТІВ, ЯКІ БАЖАЮТЬ ПЕРЕВЕСТИСЯ В ТНУ.

Необхідні документи:

- Будь-яка наявна в розпорядженні студента додаткова інформація (атестат, додаток до атестата, таблиць, особова справа, залікова книжка тощо) в паперовому вигляді або в форматі цифрових зображень.
- Перевідна кампанія починається **з 11 липня.**
- **прибути до Києва на вул. Суворова, 9 (1 поверх);**
  - **отримати завдання для підтвердження своїх знань, умінь і навичок.**

ду (школи, розташованої в Києві) для проходження підсумкової атестації з історії України та української мови. За бажанням абітурієнта в один день може проводитись атестація з двох предметів одразу;

- наступного дня успішно скласти профільний вступний іспит в ТНУ.

## ПРОФІЛЬНИЙ ВСТУПНИЙ ІСПИТ СКЛАДАЄТЬСЯ АБИТУРІЄНТОМ НА ВИБІР:

- Економічний факультет – географія / іноземна мова
- Географічний факультет – географія / іноземна мова
- Юридичний факультет – географія / іноземна мова

- Факультет управління – географія / іноземна мова
- Факультет психології – іноземна мова / біологія
- Історичний факультет – іноземна мова / географія
- Факультет фізичної культури і спорту – іноземна мова / біологія
- Філософський факультет – географія / іноземна мова
- Факультет іноземної філології (англійська мова, французька мова, німецька мова) – іноземна мова
- Факультет кримськотатарської та східної філології (кримськотатарська мова, турецька, перська) – іноземна мова / географія
- Факультет слов'янської філології і журналістики (російська мова і література) – іноземна мова / географія



- Факультет української філології (українська мова та література) – іноземна мова / географія.

Початкові знання при вступі на спеціальність «Перська мова», «Турецька мова», «Кримськотатарська мова» **не потрібні**.

**ЗДАТИ НЕОБХІДНІ ДОКУМЕНТИ ДО ПРИЙМАЛЬНОЇ КОМІСІЇ ТНУ МОЖНА З 1 ЛИПНЯ, ОДНАК СКЛАДАТИ НЕОБХІДНІ ІСПИТИ МОЖНА ТІЛЬКИ З 12 ЛИПНЯ.**

Тому вважаємо за доцільне прибуття в Київ до 12 липня, щоб звести до мінімуму перебування і пов'язані з ним витрати.

У разі якщо студент має диплом бакалавра українського зразка за однією спеціальністю, а бажає вступити до магістратури на іншу спеціальність (наприклад, є диплом бакалавра за спеціальністю «Право», а вступає студент в магістратуру на спеціальність «Журналістика»), то студент першим складає іспит з основ правознавства (тобто показує певний рівень знань в юриспруденції).

При цьому іспит оцінюється «склав» або «не склав». А потім складає іспит з іноземної мови та комплексний профільний.

Загалом складається три іспити.

Просимо звернути увагу на те, що питання, пов'язані з підтвердженням знань, умінь і навичок студента, мають суто індивідуальний характер. Тому будуть вирішуватися з кожним студентом окремо, з урахуванням наявних у нього документів.

## ПОШИРЕНІ ЗАПИТАННЯ:

### 1. ЧИ БУДЕ У ТНУ САЙТ?

Так, сайт буде. На даний момент перебуває в стадії формування. Настільки довга процедура пов'язана з юридичними формальностями.

### 2. ДЕ БУДЕ РОЗТАШОВУВАТИСЯ УНІВЕРСИТЕТ?

Залежно від факультету навчання буде проходити за адресою: вул. Мельникова, 42, вул. Празька, 7. Також на узгодженні перебувають й інші адреси. Приймальна комісія буде розташовуватися за адресою: вул. Суворова, 9.

### 3. ЯКА ВАРТІСТЬ НАВЧАННЯ?

На сьогодні ТНУ надав необхідні для формування вартості документи в Міністерство освіти і науки України для затвердження. Ціни за навчання заплановано зберегти на рівні 2014 року (в діапазоні від 2900 грн. до 13000 грн. на рік). Також передбачена можливість розстрочки оплати на щомісячні внески. Точні суми будуть доведені до Вашого відома після їхнього затвердження.

## ВАЖЛИВА ІНФОРМАЦІЯ:

- Згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України від № 560 від 24.05.16 р., ТНУ сприяє своїм студентам в отриманні атестата, паспорта громадянина України, ідентифікаційного коду протягом 3 місяців з моменту зарахування.
- Просимо звернути увагу:
  1. Наявність заборгованостей з яких-небудь предметів при переведенні значення не мають.
  2. Питання, пов'язані з переведенням, мають суто індивідуальний характер. Тому будуть вирішуватися з кожним студентом окремо, з урахуванням наявних у нього документів.
- Медична довідка **не надається**.
- Надається паспорт громадянина України або свідоцтво про народження (свідоцтво про народження можна подавати незалежно від віку, в разі відсутності паспорта громадянина України);
- ТНУ приймає для продовження навчання студентів, які раніше вступили до вищих навчальних за-

кладів, розташованих у Криму.

Процедура переведення в ТНУ студентів-кримчан за спрощеною системою регламентується Наказом Міністерства освіти і науки № 537 від 19.05.16 р. «Про затвердження Порядку проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих у Криму».

- У разі якщо студент не має диплома бакалавра українського зразка, то йому, насамперед, необхідно підтвердити знання, вміння і навички зі своєї спеціальності, отримати диплом бакалавра українського зразка, а потім складати іспити за вищеприписаною схемою.
- Для вступу **до магістратури**. У разі якщо у студента є диплом бакалавра українського зразка, то він при вступі до магістратури за тією ж спеціальністю (наприклад, є диплом бакалавра за спеціальністю «Право» і вступає студент в магістратуру на спеціальність

«Право») складає іспит з іноземної мови та комплексний профільний.

- Незважаючи на те, що вступна кампанія для абітурієнтів-кримчан триватиме до 20 вересня, особи, які бажають навчатися за рахунок коштів державного бюджету, мають право **подати** свої документи до Приймальної комісії ТНУ **до 24 липня**, а **скласти** вступні іспити **до 26 липня**.

**ВСІ ОСОБИ, ЯКІ ПОДАЛИ ДОКУМЕНТИ ДО ПРИЙМАЛЬНОЇ КОМІСІЇ ТА СКЛАЛИ УСПІШНО ІСПИТИ ПІСЛЯ ЗАЗНАЧЕНИХ ДАТ, БУДУТЬ НАВЧАТИСЯ НА КОМЕРЦІЙНІЙ ОСНОВІ.**

- Вступна кампанія для абітурієнтів-кримчан триватиме **з 1 липня до 20 вересня**. Однак просимо звернути увагу на такі **ВАЖЛИВІ** деталі:
  - у 2016-2017 навчальному році ТНУ з об'єктивних причин не може проводити набір на факультет хімії та біології, фізики та математики. Таким абітурієнтам пропонується вступати цього року за спрощеною системою на один з перерахованих вище факультетів, а наступного навчального року вступити на факультет, який вас цікавить, якщо така необхідність збережеться;
  - у ТНУ допускається навчання на двох факультетах, але на різних формах навчання (на денному відділенні і заочному відділенні);
  - при вступі на будь-який з чотирьох факультетів філології, незалежно від напрямку, складається іноземна мова на вибір абітурієнта: англійська, німецька або французька.





## ПОДІЇ

ЛАВИ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ КРИМУ ПОПОВНИЛИСЯ НОВИМИ МАЙСТРАМИ ХУДОЖНЬОГО СЛОВА  
УКРАЇНСЬКА ГІЛКА В КРИМУ**ВІКТОР СТУС,  
ЧЛЕН НСПУ, ЗАСЛУЖЕНИЙ  
ЖУРНАЛІСТ УКРАЇНИ  
ТА АРК**

Після подій 2014 року творче об'єднання україномовних письменників півострова нагадує розчахнуте дерево, віття якого тримаються не на стовбурі, а на пошматованій корі, – і не висихає, і не розвивається. Щоправда, трохи додало оптимізму те, що недавно згідно з рішенням правління НСПУ лави кримських письменників поповнилися новими членами – спілчанами стали Віктор Качула, Наталка Мухіна, Аркадій Вакулєнко. А це крок до зміцнення.

Нині в кримському осередку, очолюваному Михайлом Вишняком, 23 члени Національної спілки письменників України. І це не враховуючи тих, хто вже виїхав за межі півострова, не бачачи тут перспективи для своєї творчості та перебування. Дехто із членів НСПУ увійшов до «Союза писателей Республики Крым». Тобто кожен визначився залежно від світобачення, розуміння свого місця в сьогоденні досить складних реаліях. Проте більшість україномовних авторів нікуди не приїхала, не виїхала, «прив'язана» до своїх родин, житла.

Водночас варто також зрозуміти, що на відміну від письменників на материковій частині України у кримських немає змоги відверто висловлювати власні міркування на теренах півострова.

Так-от, до 2014 року на півострові діяла Кримська республіканська організація, головою якої був обраний Борис Фінкельштейн. Вона складалася з трьох творчих об'єднань – з російських, українських і кримськотатарських пись-



Г. Литовченко, М. Вишняк, В. Стус



2012 рік. Сімферополь. Українські, російські, кримськотатарські письменники ще під одним дахом...

менників, членів НСПУ. Мала спільне правління, куди майже в рівних пропорціях входили висуванці усіх трьох осередків. На правлінні вирішувалися різноманітні організаційні та господарські справи. Добрим знаком стало те, що регулярно випускалися друковані органи спілчан трьома мовами – російською, українською і кримськотатарською. А саме – щоквартальний журнал «Крим» і щомісячна газета «Літературний Крим». Укладачем україномовних добірок до журналу був Данило Кононенко (на превеликий жаль,

нині покійний), а редагування добірок до газети рада творчого об'єднання доручила мені. Слід зазначити, україномовні письменники брали активну участь у висвітленні тодішніх подій, що відбувалися на півострові. Зрозуміло, багато творів було присвячено Україні і Криму як її частині. Чимало патріотичних віршів представили поети Галина Литовченко, Василь Латанський, Віра Пальоха, Катерина Степчин, Володимир Проценко, Ярослава Шумляківська. Також потужно лунала тема дружби народів, що населя-

ють півострів, – а це понад 100 національностей. Нікому – ні україномовним, ні російськомовним, ні кримськотатарським авторам – в голову не приходило «поносити» Україну, Росію чи інші держави. А от критика на адресу влади була, і досить гостра. Це природно. Нездарма кажуть, на те й шука, аби карась не дримав. Але ні в кого не піднімалася рука на питання міжнаціональної злагоди. Письменники, як здавалося, розуміли, що кримчани різних національностей тут в одному човні і що лише спільними зусиллями, допомагаючи одне одному, вони здатні налагодити цивілізоване життя на півострові.

Однак після безрезного референдуму 2014 року все різко змінилося, як то кажуть, з плюсів на мінуси. Наче чорна кішка пробігла і між творчими об'єднаннями Кримської організації НСПУ. Більшість україномовних і кримськотатарських членів НСПУ перестали публікуватися у донедавна толерантних періодичних виданнях кримських письменників. Хоча і журнал «Крим», і «Літературний Крим» продовжують виходити, щоправда, в електронному вигляді. Але там немає кримськотатарських авторів, вряди-годи в них потрапляють україномовні, однак здебільшого твори літераторів із Києва, Ірпеня, Вінниці, Рівного, Мукачевого тощо. Схоже, редактори таким чином прагнуть показати, що українське слово все ж пропагується. Окрім того, залучення творів україномовних авторів з материка має довести, що ці видання можуть обійтися і без місцевих письменників. А це, зрозуміло, уже політика не кращого пошибу.

Та все ж, попри складнощі, кримські україномовні письменники не падають духом, не опускають руки, а продовжують творити. Кате-

рина Степчин останнім часом видала збірку віршів, акровіршів, ронделів, пісень під назвою «Відлуння часу», Галина Литовченко, окрім добірок віршів, представлених у різних періодичних виданнях, видрукувала збірку оповідань «Криниця пам'яті», Віра Пальоха – збірку віршів «Осені тиха хода». Рецензії на ці книги опубліковані в газеті «Кримська світлиця». Федір Степанов видав книгу спогадів та публіцистики. Володимир Проценко опублікував низку розвідок про життя та творчість Лесі Українки, зокрема, про її перебування в Криму. Василь Латанський продовжує виступати з рецензіями та публіцистичними статтями в періодичних виданнях України. Мені також вдалося випустити у запорізькому видавництві окремими книжками дві повісті про історичні події в моїх рідних краях на Запоріжжі та Дніпропетровщині – «Судний день на Покрову» та «Пастка».

Однак доводиться констатувати – творчий потенціал кримських письменників повною мірою не використовується. І, як я розумію, не через небажання, а скоріше через неузгодженість дій, недолугість, а то й байдужість київських чиновників. Ми не хочемо відчувати себе відчахнутою гілкою в українському саду. Ми прагнемо бути корисними Україні та Криму. Більше того, саме кримські майстри слова згодом зможуть стати тим ланцюгом, що допомагатиме наново встановлювати справді дружні стосунки між українським і російським народами на цивілізованих принципах. Коли це відбудеться – важко сказати. Але це почнеться. Бо ж ми, як сусіди, приречені жити в мирі та злагоді. Як кажуть, політики та президенти приходять і відходять, а народи зостаються. Тож сподіваємося на плідну співпрацю.

## У НАСТУПНОМУ ЧИСЛІ «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ»

**ВОЛОДИМИР КАЗАРІН: «НАВЧАННЯ НА КОМЕРЦІЇ В ТНУ КОШТУВАТИМЕ КРИМЧАНАМ ОДНУ ГРИВНЮ НА РІК»**

Інтерв'ю з професором, ректором Таврійського національного університету Володимиром Казаріном про вступну кампанію для кримчан, про нові можливості, а також про Таврійський національний університет, який не так давно розпочав свою роботу на материк.

**ГАЗЕТА «КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ»**

Всеукраїнська літературно-публіцистична та мистецька газета  
Виходить із 31 грудня 1992 року  
Свідоцтво про реєстрацію КВ №12042-913/ПР від 30.11.2006 р.

**Засновники**  
Міністерство культури України  
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка  
ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»

**Адреса редакції**  
03040, м. Київ,  
вул. Васильківська, 1;  
тел.: +38 (044) 498-23-65

**Видавець**  
Національне  
газетно-журнальне  
видавництво

**Генеральний директор**  
Андрій ЩЕКУН

**Дизайн та верстка**  
Марк Канарський

Поліграфічний комбінат  
ТОВ «Типографія «Від "А" до "Я"»  
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40  
тел.: (044) 563-18-04, 562-28-51  
Розповсюдження і реклама  
тел.: +38 (044) 498-23-64

Редакція не публікує колективні листи та звернення  
Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціального обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.  
Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Кримської світлиці» – тільки з письмового дозволу редакції.

**Передплата на газету**  
Передплатна ціна на 2016 р.:  
1 місяць – 14,44 грн.;  
півріччя – 86,64 грн.

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонемента.

**Передплатний індекс**  
90269

**Наклад** 1000 прим.  
Ціна договірна